

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

**PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION /
SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE**

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Järvinen, Elina; Määttä, Mirja

Title: Starttipajoilla taklataan monenlaisia haasteita

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Järvinen, E., Määttä, M. (2023). Starttipajoilla taklataan monenlaisia haasteita. Nuorisotyö
1, 32 - 33.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja
ilmeeltään.

Tekijä(t): Järvinen, Elina; Määttä, Mirja

Otsikko: Starttipajoilla taklataan monenlaisia haasteita

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Järvinen, E., Määttä, M. (2023). Starttipajoilla taklataan monenlaisia haasteita. Nuorisotyö
1, 32 - 33.

Starttipajoilla taklataan monenlaisia haasteita

KUVAT TANJA MUNNUKKA

Starttivalmennus on nuoren arjen hallintaan ja voimavarojen löytämiseen tähtäävää yhteisöllistä työpajavalmennusta. Nuoren onnistumisen kokemukset työpajalla edistävät nuoren hyvinvointia, kuntoutumista sekä oman polun löytämistä.

Nuorten tarve starttivalmennuksessa toteutuvalle yksilölliselle psykososiaaliselle tuelle ja yhteisölliselle arjen toiminnalle on ilmeinen (esim. Vauhkonen & Hoikkala 2020). Valtakunnalliset hallinnolliset uudistukset sekä mielenterveyspalvelujen puutteet ovat viime aikoina luo-
neet erityisiä haasteita starttivalmennukselle, osoittaa **Elina Järvinen** joulukuussa 2022 valmistuneessa yhteisöpedagogin opinnäytetyössään.

Kuntouttava työtoiminta on yksi keskeinen sopimusmuoto, jolla nuori

osallistuu starttipajavalmennukseen. Hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnallisten työpajojen – joita on kaksi kolmannelta kaikista pajoista – mahdollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa on hankaloitunut huomattavasti ja pääosin päättynytkin. Valmentajilla on ollut huolta nuorten starttivalmennuksen järjestymisestä jatkossa, mutta myös oman työn ja työpajan jatkosta. Ongelmaa on kuvattu ja ratkaisuehdotuksia mietitty myös opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmässä (ks. Into 2023).

Starttipajojen haasteet valmentajien näkökulmasta

Elina Järvisen opinnäytetyö, jossa tarkasteltiin starttipajojen haasteita, toteutettiin verkkokyselynä lokakuussa 2022 ja siihen vastasi 67 starttipajavalmentajaa. Vastausten mukaan nuorten keskeisimmät haasteet, joihin starttivalmennuksessa etsitään tukea ja ratkaisuja, liittyvät mielenterveyteen, arjenhallintaan sekä itseluottamuksen puutteeseen. Yleisiä haasteita nuorilla ovat myös yksinäisyys, sosiaalisten suhteiden ongelmat sekä oppimis- ja/tai keskittymisvaikeudet. Starttipajoilla nuoret saavat päivärytmiä kohdalleen ja kokevat osallisuuden ja itseluottamuksen vahvistumista. Valmentajien mukaan starttipajoille tulevien nuorten kunto on heikentynyt, ja he tarvitsevat aiempaa yksilöllisempää valmennusta. Henkilökuntaresurssia lisäämällä pajoilla voitaisiin entisestään parantaa nuorten tukemista.

Starttivalmennusta hyödynnetään usein kannattelevasti silloin, kun nuori jonottaa pääsyä muuhun tarvitsemaansa palveluun. Erityisenä haasteena suomalaisessa palvelujärjestelmässä valmentajat näkevät mielenterveyspalvelujen heikon saatavuuden, starttivalmennuksella kun ei pystytä vastaamaan kaikkiin nuoren tarpeisiin. Valmennuk-

sen oikea-aikaisuus – sopivuus nuoren kuntoon ja elämäntilanteeseen – on tärkeää, sillä väärään aikaan aloitettu valmennus lisää keskeyttämisen riskiä ja kerryttää epäonnistumisen kokemuksia nuorelle. Juuri onnistumisen ja pärjäämisen kokemukset työpajalla edistävät nuoren hyvinvointia ja kuntoutumista. Valmentajien mukaan työpajakentällä olisi tarvetta myös starttivalmennusta matalamman kynnyksen palvelulle.

Nuorten tukeminen edellyttää pitkäjänteisyyttä

Starttipajalla olleiden nuorten jatko-ohjautumista koulutukseen ja työelämään tukisivat joko pidemmät starttivalmennusjakso, jatkovalmennus työpajoilla tai kuntouttavat työpaikat, koska useille nuorille harppaus starttivalmennuksen ja koulutuksen tai työelämän välillä on liian suuri. Starttivalmennuksesta olisi hyvä ohjautua sellaiseen paikkaan, jossa jo opittuja arjenhallintataitoja pystytään vahvistamaan ja ylläpitämään. Pienemmällä paikkakunnilla jatko-ohjauspaikkojen puute on hankalasti taklattava, alueellisesta eriarvoistumisesta kertova haaste. Nuorilla pitäisi olla mahdollisuuksia ja valmiuksia lähteä kuntoutus-, opiskelu- ja työpaikkojen taakse etäemmäksi.

Valmentajilla on aito halu luoda uudenlaisia, nuoren hyvinvointia ja toimintamahdollisuuksia tukevia palveluja. Osa vastaajista kuvasi haasteiden lisäksi onnistuneita ratkaisuja. Niissä korostuivat yhteistyö muiden tahojen kanssa, toimivien työotteiden kehittäminen nuorten kanssa ja jokin nuorten tarpeisiin kehitetty palvelu. Esimerkiksi tiivis yhteistyö hyvinvointialueiden suunnitteluryhmän kanssa auttoi löytämään keinon, jolla pystytään jatkossakin järjestämään kuntouttavaa työtoimintaa starttivalmennuksessa. Myös saattaen vaihtaminen jatko-ohjaamisen yhteydessä, tiivis moniammatillinen yhteistyö sekä yhteydenpito nuoreen valmennusjakson jälkeen vähensivät nuoren riskiä tippua palvelujen ulkopuolelle.

Valmennuksessa hyväksi työotteiksi koettiin nuorten osallistaminen, vertaistuki, merkityksellisyyden kokemisen vahvistaminen sekä nuoren omien vahvuuksien käyttäminen. Lisäksi korostettiin kohtaavaa työotetta, perusteellisen tutustumisen ja hyvän keskusteluyhteyden luomisen tärkeyttä ja luonnossa kulkemista. Nuorille räätälöityjä palveluja olivat muun muassa turva-aikeisen nimeäminen nuorelle, kuntoutusselvityksen tekeminen, etäopetusmalli, nepsy-valmennus, toiminnalliset ryhmät sekä seinätön pajatoiminta. Starttivalmentajilla on tärkeä tehtävä, ei vain toteuttaa lain kirjainta esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan tai

sosiaalisen kuntoutuksen muodossa, vaan huolehtia, että toiminta on nuorille merkityksellistä, voimaannuttavaa ja toimintamahdollisuuksia avaavaa. Siihen he ovat sitoutuneita. ■

Elina Järvinen

Yhteisöpedagogi (AMK), nyky-
starttipajan työvalmentaja
Nuorten taidetyöpaja, Jyväskylä

Mirja Määttä

Nuorisotutkimuksen dosentti,
projektitutkija
Kohdennetun nuorisotyön
osaamiskeskus, Juvenia, Kaakkois-
Suomen ammattikorkeakoulu

Keskeiset lähteet

Järvinen, Elina (2022). Starttivalmennuksessa esiintyvät haasteet. *Opinnäytetyö, Yhteisöpedagogikoulutus. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.*
www.theseus.fi/handle/10024/785328

Into – Etsivö nuorisotyö ja työpajatoiminta ry (2023). *Sote-uudistus. Ajankohtaistaverkkosivu.* www.intory.fi/ajankohtaista/sote-uudistus

Vauhkonen, Teemu & Hoikkala, Tommi (2020) *Kohdennetun nuorisotyön vaikuttavuus. Näkökulma 55. Nuorisotutkimusseura.* www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma55